

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1924 szeptember 12.

250. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A kisebbségek védelme

Nem akarunk beállni azok közé a vitázó felek közé, akik *Apponyi Albert* genfi beszédének tartalmát *ad personam* érvekkel akarják föl-mérni s a ma hirdetett gondolatok igazságát a *tegnapi* cselekedetek próbájának vetik alá. Az igazság független hirdetőjétől, független még attól az őszinteségtől is, amellyel hirdetik. Ha a tapsnak és tiltakozásnak zajától megtisztul a beszéd, kétségtelenül rendkívül értékes anyagot szolgáltat a legelvontabb gondolkodás és a — leggyakorlatibb problémák számára.

A nemzeti kisebbségekre vonatkozólag mindenekelőtt egy alapvető kérdést kell tisztázni. Ez a kérdés akörül forog, hogy a gyakorlati politika a nemzeti kisebbségekben milyen közjogi tartalmat lát, hogy a nemzeti kisebbségek törekvéseit ilyenekül elfismeri-e s a kisebbségi helyzetben lévők védelmét belpolitikai vagy nemzetközi feladatnak tartja-e. E kérdéskomplexum körül két felfogás áll egymással szemben s ez a két felfogás a genfi tárgyalásokon is megnyilatkozott. Az egyik szerint a nemzeti kisebbségek kérdése belső közjogi kérdés azoknak az államoknak, a melyekben a nemzetek szövetségének ellenőrzése nélkül élnek a kisebbséghez tartozók. A második álláspont szerint pedig a kisebbségi kérdést a népek szövetségéről szóló szerződés nemzetközi kérdéssé tette s a nemzetek szövetségébe tartozó államoknak most az a morális kötelességük, hogy *szerződésekkel* biztosítsák a nemzetközivé tett ügyekben a népszövetség akaratának érvényesülését.

Mindig kétféle jog volt: — mondotta genfi beszédében *Apponyi* — az egyik az érvényben lévő jogi rendszereken, a másik pszichológiai érzelmeken alapult. Talán lapidárisan ugyis lehetne fogalmazni ezt a finoman ötvözött megállapítást, hogy kétféle jog van: a győzőknek és legyőzötteknek joga. S a nemzetek határta an asszimiláló képességgel helyezkednek bele abba a jogrendszerbe, amelyik éppen uralmi helyzetüknek megfelel. *Apponyi* kijelentéseinek erejét azzal igyekeznek súlytalanná tenni, hogy a háború előtti *Apponyi* másként *cselekedett* a kisebbségi kérdésekben, mint ahogy most beszél. De hány volt nemzetiségi s ma államalkotó politikusi kijelentésével, intézkedésével s egész karrierjével szemben lehetne rámutatni arra, hogy valamikor másképp *beszélt*, mint ahogy most *cselekszik*.

Amíg a győzőknek más jogrendszere, más etikája, állami és egyéni kötelességekről más

felfogásuk lesz, mint amilyent a legyőzöttek vallanak, addig ezt a két felfogást aligha lehet olyan kérdésekben kiegyenlíteni, ahol — *Apponyi* szavával — az érvényben lévő jogi rendszerek a pszichológiai érzelmek jogi rendszerével állnak szemközt. A kisebbségi kérdések megoldását még az sem teszi könnyebbé, hogy a kisebbségekkel szemben a legtöbb állam *nemcsak hiteles, hanem adós is*. Ha kisebbségekről van szó, nemcsak a jugoszláviai magyarokra és németekre kell gondolni, hanem az olaszországi és romániai szlávokra is. Ha az államhatalom kezelői fel tudnának emelkedni arra az erkölcsi magaslatra — egész Európában mindenütt, hogy a saját országuk idegen nemzetiségeivel úgy tudnának bánni, mint amilyen bánásmódot az idegen államokban lakó, saját nemzetükhöz tartozók számára követelnek, akkor kevesebb gond, kevesebb vita, kevesebb konferencia kellene a kisebbségi kérdés örökérvényű és öröknyugalmu megoldásához.

Vasárnapig ki akarják nevezni a Radics-párti minisztereket

A kormány első nehéz próbája

Beogradból jelentik: A politikai érdeklődés középpontjában még mindig a Radics-pártnak a kormányba való belépése áll. Ugy a kormánypárti, mint az ellenzéki sajtó a legelénkebben kommentálja az erről elterjedt verziókat. Ugy látszik, hogy ez a kérdés az első nehezebb próbája a *Davidovics*-kormány szilárdságának és ma már kormánykörökben is bevallják, hogy *ha ez a kérdés nem oldódik meg kielégítően, akkor új helyzet lehetőségével kell számolni*. A kérdés meglehetősen kényes úgy a kormánynak, mint a Radics-pártnak és erősen érzik a kormánypártok körében annak a hátrányát, hogy a problémát nem oldották meg mindjárt a kormány megalakulása alkalmával.

A Radics-pártnak, mint a számbelileg legerősebb kormánytámogató pártnak, a saját presztízse miatt nehéz néhány jelentéktelen tárcával beérni, a számaránynak megfelelő képviselőletről pedig azért nem lehet szó, mert Radicsék maguk sem akarják vállalni a legfontosabb tárcák vezetését.

A külön tárcanélküli horvát miniszter kinevezése, amit a Radicsokhoz közelálló horvát lapok már beharangoztak, általában visszautasításra talált a többi kormánypártoknál, elsősorban a demokratáknál és a disszidens radikálisoknál. *Petrovics* Nasztáz

Mindaddig azonban, amíg az európai államok kormányzati szellemében ez az etikai elv nem diadalmaskodik, a nemzetek szövetségének kell oltalmába venni azokat, akik a nemzetek szövetségét megalapító hatalmak akaratából váltak kisebbségekké. Hogy ez a védelem a legkisebb részletekig megállapított garanciális szerződés nélkül elképzelhetetlen, azt alig kell azok számára bizonyítani, akik a kisebbségek és hatalmon lévők erőviszonyaival tisztában vannak. Az etikus élet legprimitívebb princípiumai közé tartozik az a követelmény, hogy gondoskodjunk azokról, akiket világra hoztunk. A népek szövetségét alkotó államok akaratából lettek kisebbségek a mai kisebbségek; ezeknek helyzetében és jogállásában pusztán belső-közjogi kérdést látni — bizonyára nem egyezik meg azzal az egész Európában uralomra kívánczó felfogással, mely — *Herriot* szövegezésében — az igazság védelmét s az erkölcs tiszteletét akarja minden tevékenység alapjává tenni.

kormányzati testületeket újból összehívja, politikai körökben nagy feltűnést keltett és azt a legelénkebben kommentálják. A *Vreme* erről a kérdéstről a következőket írja:

— Radicséknak, a klerikálisoknak és a muzulmánoknak a követelésére a kormány kénytelen volt elállni az önkormányzatokról szóló törvény keresztülvételétől, amennyiben az a tartományi önkormányzatokra vonatkozik, miután ezek a pártok úgy látják, hogy az Horvát-Szlavonország és Bosznia-Hercegovina felosztását jelentené. Ezért a kormány rendeleti uton újból összehívta a szerbiai és montenegrói régi kerületi szkupstinákat, amelyeket tizenhárom évvel ezelőtt választottak meg és amelyek a felszabadulás óta egyáltalán nem ültek össze. A horvát-szlavonországi megyegyűléseket nem lehet összehívni, bár erre is szükség volna, minthogy azokban nem a széles néptömegek képviselői ülnek, hanem az osztrák és magyar törvények szerint ezekben a gyűlésekben virilisták foglalnak helyet, a választottak pedig kizárólag a nagybirtokosok és a gazdagok képviselői, mert a választások idején a szegényeknek még nem volt szavazati joguk. Az autonomista pártok úgy látják, hogy a drávántuli tartományokban életre kell hívni a járási és községi önkormányzatokat, a tartományi önkormányzatok kérdését pedig el kell halasztani mindaddig, amíg az állam belső berendezésének kérdése végleges megoldást nem nyer.

— Ami a szerbiai tartományi önkormányzatokat illeti, az autonomistáknak semmi kifogásuk sincs az ellen, hogy azokat azonnal megalakítsák, miután azt tartják, hogy Szerbia határain belül semmiféle nagyobb változás nem lesz a végleges közigazgatási felosztás alkalmával sem.

A miniszterelnök a királynál

Davidovics Ljuba miniszterelnök csütörtökön két ízben volt a királynál. Háromnegyed óra hosszúságú délelőtti audienciáján a belpolitikai helyzettől és *Marinkovics* Voja külügyminiszternek a népszövetség ülésén tartott beszédéről referált. A délelőtti audiencia folyamán az uralkodó aláírta azt az ukázt, amellyel a szabadságon lévő *Vesénjak* agrárminiszter helyettesítésével *Kulovec* földmívelésügyi minisztert bizza meg, továbbá megbízta *Ribarz* Otokár meghatalmazott minisztert az Ausztriával megkötött optálási egyezmény aláírásával. A miniszterelnök a délután folyamán másodsor is felkereste az uralkodót, azonban audienciája lefolyásáról nem tett semminemű

belügyminiszter is csütörtökön délelőtti több újságíró előtt kijelentette, hogy egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, mintha komolyan szó volna a külön horvát miniszter kinevezéséről.

Davidovics Ljuba miniszterelnök arra törekszik, hogy Radicsékat minél erősebben bevonja a kormányba, hogy ezzel a kormányzásban való felelősséget velük is megossza. Ebben a tekintetben — mint már jelentettük — a királynak is ugyanez az álláspontja. Hír szerint ezt a kérdést még vasárnap előtt meg szeretnék oldani, mert ha addigra a Radics-párti miniszterek kinevezése megtörténne, ez erősen befolyásolná Radics vasárnap megtartandó nagy népgyűlési beszédét. A vasárnapi zagrebi gyűléstől már előre félnek kormánykörökben, mert Radicsnál mindig tartani lehet attól, hogy meglepetéseket készít elő. Nagy reményeket fűznek Radics vasárnapi beszédéhez ellenzéki körökben és különösen a radikálisok ettől a beszédétől a kormány helyzetének megígádsát, esetleg bukását is várják.

A tartományi önkormányzatok kérdése

A kormánynak az az elhatározása, hogy Szerbiában és Montenegróban a tizenhárom évvel ezelőtt megválasztott megyei ön-

közlést a nyilvánosság számára.

Kihallgatás után Davidovics miniszterelnök hosszabb tanácskozást folytatott Petrovics belügyminiszterrel, Markovics postaügyi és Pecsics építésügyi miniszterrel.

A kormány tagjai közül egyébként ketten elutaztak csütörtökön a fővárosból, Korosec Szlovéniába, Spaho pedig Boszniába.

Szeptember 21-én ül össze a pénzügyi bizottság

A pénzügyminiszter elutazása előtt fogadta Nesics Szevánt, a pénzügyi bizottság elnökét, akivel a bizottság összehívásáról tárgyalt. A megállapodás értelmében a pénzügyi bizottságot szeptember 21-ikére hívják össze és első ülésének napirendjén a nyugdíjasok drágasági pótlékának rendezése fog szerepelni.

Pribicsevics közeledése Jovanovicshoz?

Nagy feltűnést keltett politikai körökben Zserjav dr. volt miniszternek, a Pribicsevics-párt szlovéniai exponensének látogatása Jovanovics Ljuba parlamenti elnökénél. Zserjav két óra hosszat tartó látogatása alkalmával, hír szerint, Jovanovics és Pribicsevics közeledését igyekezett elősegíteni. Arról, hogy a szkupstina elnöke, aki, mint ismeretes, hevesen ellenezte annakidején a radikálpárt koalícióját Pribicsevics frakciójával és aki még a radikálpárt legutóbbi ülésén is élesen támadta Pribicsevics Szvetozárt, hogyan fogadta Zserjav közvetítését, nem szivárgott ki semmi hír.

Négy és félmilliárd a hadügyi költségvetés

A hadügyi költségvetés összeállítása a pénzügyminisztériumban már befejeződött; az utolsó simításokat

a költségvetési tervezeten Hadzsics hadügyminiszter és Spaho pénzügyminiszter együtt végezték.

A hadügyi tárca költségvetésének végösszege négyezerhatyszáz millió dinár.

Radics-párti képviselők Beogradban

A Radics-párt vezető-tagjai már hosszabb idő óta nem tartózkodnak

a fővárosban, azonban a párt képviselő-tagjai közül minduntalan érkeznek egyesek Beogradba, akik főként választóik ügyeiben intervénálnak a központi hatóságoknál. Nagyobb érdeklődést a politikai körökben csak Babogradec Radics-párti képviselőnek érkezése keltett, akinek útját összefüggésbe hozzák bizonyos tanácskozásokkal.

Subotica — közigazgatási bizottság nélkül

Egy év óta megbízás nélkül működnek a közigazgatási bizottság tagjai — Még a múlt évben lejárt a választott tagok mandátuma. Megtámadhatók az azóta hozott határozatok

A szuboticei közigazgatási bizottság a nyári hónapokban nem tartott ülést. Az első őszi ülést csütörtökre kellett volna egybehívni, azonban a minden hónap tizenegyedikén megtartott ülés ezuttal is elmaradt, mert időközben a városi hatóság rájött arra, hogy a korábbi városi vezetőség hibájából a közigazgatási bizottság választott tagjainak a mandátuma már több mint egy évvel ezelőtt lejárt és így az új tagok megválasztásáig a közigazgatási bizottság nem működhetik. Így Subotica városnak most nincs közigazgatási bizottsága. Ebből az ügyből még súlyosabb komplikációk is származhatnak, mert kérdéses, hogy érvényesek-e a közigazgatási bizottság határozatai, amelyeket azóta hozott, amióta a tagok megbízatása lejárt.

Az elfelejtett bizottsági tagok

A közigazgatási bizottság összeállítására nézve az 1876. évi VI. törvény cikk intézkedik. Eszerint a közigazgatási bizottság husz tagból áll, amelynek felét a városi és állami hivatalok vezetői alkotják — ötöt a főispán delegál a városi tisztviselőkből, öt tagot pedig az állami hivatalok küldenek be — a másik tíz tagot pedig a közgyűlés választja a városi törvényhatósági bizott-

ság tagjai közül két esztendőre. Subotican legutóbb 1921 június hó 11-én választotta meg a kiszélesített tanács a közigazgatási bizottságba delegált tagokat. Ezek a tagok a következők: a legyelmi bizottság tagjai: dr. Miladinovics Rada, Milkó Izidor, Dedakin Miklós, az árvaszéki bizottság tagjai: Malagurszki Babian, Kis Lajos és Rajcsics Sándor, az erdőügyi bizottság tagjai: Crnkovics Iván, dr. Petrovics János és Kis Lajos voltak, akiket később kiegészítettek, illetőleg helyettesítettek Pajics Mihovil, Nikics Alekszander és Gyurics Stipan tagokkal. Ezenkívül tagjai a bizottságnak az állami és városi hivatalok vezetői, mint referensek.

A közigazgatási bizottság felsorolt tagjait 1921 június 11-én választották meg két évi hatállyal, tehát mandátumuk 1923 június 11-én járt le. Így a közigazgatási bizottság egy évig tovább működött és hozott határozatokat, anélkül, hogy erre megbízatása lett volna.

Közigazgatási bizottság nélkül

A fatális tévedést a városházán néhány nappal ezelőtt vették észre, amikor a közigazgatási bizottságot szeptember 11-re össze akarták hívni első rendes őszi ülésére. A mulasztásért sem a jelenlegi főis-

pn, sem pedig a polgármester nem felelős, mert, amikor ők hivatalba léptek, akkor a közigazgatási bizottság már majdnem egy éve működött mandátum nélkül és az új városi vezető hivataltalépése óta már nem is ülésezett a bizottság.

A szuboticei közigazgatási bizottság most tehát nem működhetik addig, amíg a közgyűlés nem választja meg az új tagokat, már pedig, hogy ez mikor történhetik meg, az egyelőre teljesen bizonytalan. Ismeretes, hogy a szuboticei radikális párt épp a legutóbb akciót indított a közgyűlés sürgős összehívására, azonban a kormánypártok meg akarják akadályozni azt, hogy a jelenlegi kiszélesített tanácsot ülésre hívják össze, miután abban tudvalevőleg a radikálisok vannak többségben. Így a közgyűlés megtartására valószínűleg nem kerül sor addig, amíg a kiszélesített tanácsot ki nem cserélik, ez pedig még hosszabb időt vesz igénybe.

A szuboticei közigazgatás tehát még hosszú időre csonka marad. Amíg a közigazgatási bizottság nem működhetik, addig nem kerülhetnek elintézésre fontos felelősségi és legyelmi ügyek, miután sok fontos közigazgatási ügyben a városi tanácsnak a közigazgatási bizottság a felelősségi fóruma.

Érvényesek-e a bizottságnak az utolsó évben hozott határozatai?

Arra nézve, hogy a város vezetősége mit szándékozik tenni az ügy rendezésére és hogy érvényesek-e a közigazgatási bizottság döntései, amelyet a megválasztott tagok mandátumának lejártá óta hoztak, kérdést intéztünk a távollévő dr. Orsics Lázár főjegyzőt helyettesítő dr. Sztipics Károly főjegyzőhöz, aki a következőket mondotta a »Bácsmegyei Napló« munkatársának:

— Az a véleményem, hogy az esetben, ha valamilyen rendkívüli ok késlelteti a közigazgatási bizottság tagjainak a megválasztását —

Svájci notesz

Szeptember 11.

A hegy lábánál megcsillan a tó, a meleg egyszerre nem álmosít többé, a legálmosabb és legfáradtabb utas is fölébred s az ablakhoz megy. A kupéülések elnéptelenednek, most az ablak mellett állóhelyekért folyik a harc és senki se fáradt, mindenki kibámul s mindenkül külön és újra fölfedezi, amit már mindenki látott, aki erre járt.

Buchs — svájci határ. Az első, amit meglátok egy cirilbetűs tábla. Cirilbetűvel van kirva, hogy Csekaonica s mindjárt alatta horvátul is ott van. Kiderül, hogy külön épületben, külön váróterem van a kivándorlók részére. Jugoszlávia annyi kivándorlót szállít, hogy szerbül és horvátul is ki kellett írni a Csekaonicát. Pedig itt már nem vesznek szerb és horvát, aki indul az új világ felé, azt már nemzetiségi ellentétek nem igen izgatják.

Keresem az olcsó büffét, amiről annyit olvastam. Nyoma sincs. Egész rendes vasúti állomás. Az olcsóság mindössze annyi, hogy amiért oda át Feldkirchenben tízezer osztrák koronát kellett fizetni, az itt egy frankba kerül. Az élelmesebb utasok Feldkirchenben ebédelnek. A még élelmesebbek az ezer koronás osztrák nikkelpénzen bevásárolnak az automatából. Az elfogad ezer osztrák koronát husz rappen helyett, igaz, hogy csak egy kisdarab csokoládét ad érte. Így sem fizet rá.

Zürich — vasárnap délután... Tornafüstpályán van. A csapatok zenészővel vonulnak be. Mindenik csapat előtt dobos. A csapatban gyerekek és meglett férfiak. Valamennyi tornaláncban és

a fején szalmakalap. Szalmakalapot úgy látszik nem is viselnek mások, csak tornaversenyeken a tornászok. Feltűnő, hogy az egymás után elvonuló tornászcsapatokban milyen kevés a jól megtermett atléta. Keszeg, sovány gyerekek és férfiak jönnek haza a versenyről. Ugy látszik, hét közben irrodába járnak, a műhelyekben görnyednek s csak ünnep délutánjára alakulnak át atlétává.

A város feltűnően tiszta. Láttam, hogy az országút 10—15 kilométernyire a várostól söpörve van. A divat úgy látszik nem Zürichben készül. Elegáns férfi kevés van, elegáns nő, ugy amint azt mi képzeljük, — még kevesebb. Divatos ruha, divatos bubifrizura alig látható. A nők nincsenek kifestve. Valahogy régi módi emberek maradtak a régi módi, apró ablakos házak között.

Olcsóság... Ha a kirakalban lévő árakat megszorozzuk tizenöttel, amennyibe otthon a svájci frank kerül, semmi se olcsóbb itt, mint odahaza. A cipő 30 frank, ing 8—10 frank, a beretválkozás 60 rappen, egy ebéd, vagy vacsora nagyon polgári helyen 2½—3 frank. A tíz frankos panziót csak az újságírók hirdeteiben lehet megtalálni, egy szoba a kisebb hotelokban belekerül körülbelül ennyibe. A múlt hónapban Zürichben 50.000 idegen fordult meg. Lehet, hogy ezért szöktek fel így az árak. Az utak mentén a fák roskadoznak az almától, körtétől, egy-egy fán szinte több a gyümölcs, mint a levél. És a gyümölcs is drága. Drága, ha 15-el szorozunk. Az egy frankosból azonban visszaadnak s az emberek zsebében bugyelláris van az aprópénz számára. A háború óta itt láttam először bugyellárist.

Vasárnap este... Mégis jó élet lehet itt. Annyi dülöngöző részeg embert láttam, mint valamikor a béke szép éveiben otthon Szabadkán egy-egy vasárnap este. És a részegek dalolnak, kurjongatnak, hangosak. Senkise szól nekik, — rendőrt általában nagyon keveset látni, — mindenki kitér előlük. Én meghatódott tisztelettel nézek utánuk. Részeg ember, lassanként ez is a se láttam annyit, mint amennyit Zürichben, vasárnap este.

Reggel, elgondolom, hogy otthon már izgatottan lesik, miképp alakul a zürichi kurzus, mert ettől függ a gabona ára, a szövet ára, a munka ára, az élet. Elmegeyek a börzére, hogy tudjam kora reggel, jó üzletet csinál-e az a barátom, aki ma vásárol Subotican, idegen valutát. Tíz óra, féltizenegy, a tőzsdén még nincs egy lélek se. Tizenegy óra felé kezd valami élénkség mutatkozni. Érdeklődöm, hogy ma a dinár? A dinár?... Nagyon néznek rám. Hetek óta sem nem adtak el, sem nem vettek a zürichi tőzsdén dinárt. Elmondom, hogy odahaza ilyenkor már másodszer telefonálják meg a zürichi kurzusokat s az élelmes devizőr tudja, hogy mi volt a nyitási kurzus s hogy mennyivel emelkedett nyitás után. Kiderül azután, hogy a zürichi tőzsdén csak etektív valutát adnak és vesznek. Ebben nincs forgalom, ez nem változtat a kurzusokon. A devizák kurzusa a tőzsdén kívül alakul ki. Ot-hat nagy bank telefonálja meg egymásnak, hogy mennyi dinárt akar eladni, vagy venni. Így, ezeknek a bankoknak az alkudozásából alakul ki a kurzus, amit a zürichi bankok szövetsége, a zürichi »Tebe« állapít meg s a tőzsdé titkársága mint nem hivatalos devizakurzusokat tüntet fel az árjegyző lapon.

Zeerleder urtól, a Schweizerische Kreditanstalt cégvezetőjétől, aki szíves volt felvilágosítani, kérdeztem meg, hogy mennyi dinárt kellene vennem Zürichben, hogy egy kicsit feltornázzam az árfolyamot. Gondolom, ha már itt vagyok, szerzek az otthon lévőeknek is egy kis jó napot. Menjen fel a dinár, hátha otthon olcsóbb lesz minden... A kérdés nem lepi meg, pontosan akar válaszolni, négy-öt helyre is telefonál előbb, s úgy válaszol, hogy 5—6 millió dinár vétele, vagy eladása ma nem változtat az árfolyamon, mert dinárban most nagy forgalom van. Volt idő azonban, amikor százezer dinár vétele, vagy eladása is kifejezésre jutott a kurzusokban. Ot-hat millió... Nem, még sem javítom meg a dinár-kurzust.

Még egy kis pénzügyi adat azok számára, akik kamatot fizetnek. Azt mondják a Kreditanstalt-ban, hogy Svájcban is nagy a pénzhány. A nemzeti bank hivatalos kamatlába 4%, de a bankok 6—7%-ot is számitanak az adósoknak (egy évre — nem havonta). Megpróbálok egy kis üzletet csinálni. Megkérdem, hogy miért nem adnak jelzálogkölcsönöket jugoszláv pénzügyezeteknek. Azt felelik, hogy Németország és Ausztria is kérnek kölcsönt, de a viszonyokat még nem tartják elég rendezetteknek. Megkockáztatom a megjegyzést, hogy azok legyőzött államok, de Jugoszlávia győztes állam, a jugoszláv földre, házra talán mégis lehetne kölcsönt adni.

— Győztes állam... Hát olyan is van? Győztes állam csak az, amelyik semleges volt.

És Zürich azt mutatja, hogy ennek az elméletnek igaza van.

például háboru idején — a régi bizottsági tagok mandátuma automatikusan meghosszabbítást nyer. Jelen esetben azonban *hanvagságról van szó* és így másképpen áll a helyzet. Amikor észrevettük azt, hogy a megválasztott tagok megbízása már egy évvel ezelőtt lejárt, azonnal közgyűlést akartunk összehívni, ez azonban közbejött okok miatt elmaradt ezideig. A közigazgatási bizottság új tagjait így csak a legközelebbi közgyűlés választhatja meg. Hogy a tagok mandátumának lejártá hozott határozatok érvényesek-e, az *vitatható*, azonban véleményem szerint ezeket a határozatokat nem lehet utólag megtámadni, legfeljebb az *ügyek újrafelvételét lehet kérni*.

Értesülésünk szerint a város vezetősége azzal a tervvel foglalkozik, hogy a *súlyosabb komplikációk elkerülése céljából kérni fogja a belügyminisztériumot, hogy rendeletileg utólag hosszabbítsa meg a közigazgatási bizottság hatáskörét* 1923 június 11-től kezdve az új bizottsági tagok megválasztásáig, ami a legközelebbi közgyűlés napirendjén fog szerepelni.

Merénylet

a magyar honvédség főparancsnoka ellen?

Nagy izgalom Budapesten

Budapestről jelentik. Budapesten sőt több vidéki városban is elterjedt és nagy izgalmat keltett az a hír, hogy *Nagy Pál gyalogsági tábornok, honvédfőparancsnok ellen revolveres merényletet követtek el*.

A lapok szerkesztőségénél és a Magyar Távirati Irodánál az ország minden részéből sokan érdeklődtek aziránt, hogy mi igaz a hírből, mire a Magyar Távirati Iroda a főkapitánysághoz fordult felvilágosításért. A főkapitányság felhívta telefonon Nagy Pál tábornokot, aki a következő kijelentést tette:

— *Alávaló hitesztelés az egész.*

A rendőrség nyomozást indított az álhír terjesztőinek felkutatására. A cáfolat ellenére sokan tudni vélik, hogy a merénylet kísérlete tényleg megtörtént, de azt idejekorán meghiúsították.

Német tudósok a háborus vétkességről

Mommsen és Kautsky cáfolják Németország bűnösségét

Berlinből jelentik: A kormány még most sem küldte el jegyzékét, amelyet a kancellár a birodalmi gyűlés augusztus 31-iki ülésén bejelentett s amelyben Németország tiltakozni kíván a versaillesi békeszerződésnek a háborus vétkességről szóló szakasza ellen, sőt valószínűleg be is fogja érni a törvényhozás előtt tett nyilatkozattal. A német sajtóban mindazonáltal nagy hullámokat ver a bűnösség kérdése. Különösen két magas színvonalú cikk érdemel említést, amelyeknek szerzői azt bizonyítják, hogy *történelemhamisítás*, ha a békeszerződés a háboru előidézésének bűnében a németeket marasztalja el.

Dr. Mommsen Vilmos, a világhírű német történetíró fia, a *Vossische Zeitung*-ban elfogadja Ramsay Macdonald miniszterelnöknek azt az álláspontját, amelyet a Népszövetségben kifejtett, hogy a háborus vétkesség megítélését át kell engedni a történelemnek, csak az a baj, hogy a *történelemtudomány sem mindig tárgyilagos. Nem szabad politikai ténnyé vinni a vitát*, maradjon az a tudományos kutatás fel-

adata. A cikkíró azokból az aktákból, amelyeket a német külügyi kormány nyilvánosságra hozott, megállapítja, hogy *nem Németország akarta a háborút, hanem az egykori ellenségeknek voltak háborus céljaik*. Nyomatékos erkölcsi bizonyíték emellett az is, hogy *az antant kormányai még mindig vonakodnak a háborura vonatkozó saját diplomáciai levéltárukat a nyilvánosságnak átadni*.

Kautsky a *Vorwärts*-ben szól hozzá a kérdéshez és cikkében igaz-

sdgot szolgáltat II. Vilmos császárnak, mert elejti azt a régebbi megállapítását, hogy nem a német nép, hanem a volt császár és kormányai akarták a háborút. Ez a hite gyökereszt meg a nagy világégés idején, de a német diplomáciai akták tüzetes vizsgálata meggyőzte *véleményének helytelenségéről*. A monarchia kormányai ostobasággal, két-színűséggel és kapkodással vádoltak, amiből fejetlenség és zürzavar támadt, de nem volt rendszeres tervük a háboru előidézésére.

Október végén tartja meg a Magyar Párt becskerekai nagygyűlését

Dr. Várady Imre nyilatkozata

Május 4-ikére hívta össze a Magyar Párt a jugoszláviai magyarság nagygyűlését Becskerekre, hogy a párt működéséről a vezetők a jugoszláviai magyarság előtt beszámolhassanak s kijelöljék a jövő utjainak irányát. A jugoszláviai magyarság előtt örökké emlékezetes marad az a fájdalmas tény, hogy a gyűlés előestéjén az akkori kormány a Magyar Pártot fölcsatlakoztatta s a párt gyűlése megtartását betiltotta. Négy hónapig volt halgatásra kényszerítve a magyarság, míg most a Magyar Párt betiltásának felfüggesztése lehetővé teszi a megszakadt pártélet folytatását.

A Magyar Párt működésének engedélyezésével a párt vezetősége — mint azt elsőnek közölte a *Bácsmegeyi Napló* — ott ki-

vánja munkáját folytatni, ahol a váratlan betiltó végzés félbeszakította. Ennek következtében — mintahogy már számot adtunk róla — a Magyar Párt vezetői elhatározták, hogy a *párt nagygyűlését rövidesen meg fogják tartani*.

A *Bácsmegeyi Napló* tudósítója erre vonatkozóan kérdést intézett dr. Várady Imréhez, a bánsági Magyar Párt elnökéhez, az Országos Magyar Párt társelnökéhez, aki kijelentette tudósítónk előtt, hogy *a nagygyűlést összehívása tekintetében a párt központi bizottsága fog dönteni, amely a legközelebbi napokban ülést tart Szuboticán*. A mezőgazdasági munkák miatt a nagygyűlést előreláthatóan *október végén, vagy november elején tartják meg és azt ismét Becskerekre fogják összehívni*.

Megnyilik a sombori magyar gimnázium

Eredményre vezetett a sombori magyarság akciója

Somborból jelentik: A sombori gimnázium magyar osztályait, mint ismeretes, az előző kormány közoktatásügyi minisztere bezűntette, azzal az indokolással, hogy a sombori magyar gimnázium növendékeinek létszáma nem éri el a törvényben megkövetelt minimumot. A közoktatásügyi minisztériumnak ezt a rendelkezését a sombori magyar szülők kezdetől fogva a legnagyobb elégedetlenséggel fogadták, mert — mint annakidején *Deák Leó dr.* a *Bácsmegeyi Napló*-ba írt cikkében adatszerűen bizonyította — a *sombori magyar gimnáziumnak mindig megvolt a kellő számú növendéke*, csak a jólismert név-vegyelemzési retortákon keresztül olvadt le a magyar tanulók száma a tényleges létszámnak a törvényes rendelkezések szerint elégtelen hányadára.

Az érdekelt szülők már a múlt tanév megkezdése előtt mozgalmat indítottak a közoktatásügyi minisztérium sérelmes intézkedésének megmáskítására, azonban ez a mozgalom, amely nem részesült kellő támogatásban azok részéről, akik illetékesek lettek volna magukévá tenni az ügyet, eredménytelen maradt és a *mult tanévben teljesen szűnetelt a sombori magyar gimnázium működése*. A sombori magyar gimnázium növendékei részben a sentai és subotcai magyar gimnáziumokban folytatták tanulmányaikat, — ami természetesen súlyos megterhelést jelentett szüleikre nézve — részben pedig, amennyiben nem tudták

az államnyelvet annyira, hogy a szerb középiskolát elvégezheték volna, *nem tanultak tovább és így elvesztettek egy esztendő*.

Az idei tanév megkezdése előtt újabb mozgalom indult meg a sombori magyar gimnázium működésének engedélyezésére és az *akció élére ezúttal Bosnyák Antal sombori bunyevác-sokác-párti nemzeti képviselő állott*, aki már számtalanszor bebizonyította, hogy nemzeti különbség nélkül képviseli a sombori lakosság érdekeit. Bosnyák képviselő magyar küldöttek élén többször eljárta a közoktatásügyi minisztériumban a magyar gimnázium engedélyezése tárgyában és nemrégiben személyesen is kifejtette *Korosec* közoktatásügyi miniszter előtt, hogy a *kormányak kötelessége minden akadályt elhárítani a sombori gimnázium újból megnyitásának útjából*. A fáradhatatlan utánjárás nem is maradt eredménytelen. Bosnyák Antal szerdán újból Beogradban járt és ez alkalommal újból felkereste *Korosec* minisztert, akinél meg akarta sürgetni az ügy elintézését, a közoktatásügyi miniszter azonban nyomban közölte Bosnyákkal, hogy már intézkedett is: *a sombori magyar gimnázium megnyitását elrendelő végzést aláírta és gondoskodott róla, hogy azt az illetékes tanügyi hatóságok a legrövidebb időn belül kézhez kapják*.

A sombori magyarság körében nagy lelkesedést keltett az öröndetes hír s az érdekelt szülők — akik legnagyobb részét beiratták

már gyermekeiket egyéb iskolákba — csak amiatt aggódnak, hogy miután a rendelet már csak a beiratási határidő lejárt, sőt előreláthatólag csupán a tanév megkezdése után fog megérkezni, annak végrehajtása körül emiatt akadályok merülhetnek föl. Remélhető azonban, hogy a közoktatásügyi miniszter rendelete valaminő formában intézkedni fog arról, hogy azok a növendékek, akik csak a sombori magyar gimnázium szünetelése miatt iratkoztak más iskolákba, fölvehető legyenek a beiratási terminusok lejártá után is a magyar gimnáziumba.

A magyar szanálás a Népszövetség előtt

A genfi konferencia tudomásul vette a szanálásról szóló jelentést.

Genfből jelentik: A Népszövetség csütörtöki ülésén Magyarország pénzügyi szanálásának kérdésével foglalkoztak.

Cavazzoni olasz delegátus, előadó, rámutat a szanálási kölesön sikerére és a magyar korona stabilizálására. Szerinte Magyarország a legjobb uton van a szanálás felé. Utána *Bethlen István* gróf magyar miniszterelnök huszpercig tartó beszédet mondott, melynek mérsékelt hangja jó hatást váltott ki a kisantant delegátusai körében is. Beszédében köszönetét fejezte ki a Népszövetségnek Magyarország gazdasági ujjáépítése körül kifejtett munkájáért, amely nemcsak Magyarországnak, hanem Közép-európának és az egész világnak is érdeke.

Strakosch délafrikai delegátus, a kinek nagy része volt a magyar szanálás előkészítésében, ismertette a népszövetségi program végrehajtása körül tett intézkedéseket. *Bonin Longare* olasz kiküldött melegegését fejezte ki afölött, hogy Magyarországon megkezdődött a szanálás munkája.

Az elnök zárószavai után elfogadták a határozati javaslatot, amely szerint a Népszövetség tudomásul veszi a Magyarország gazdasági szanálásáról betérjesztett jelentést.

A középosztály

internacionáléjának határozatai Véget ért az interlakoni konferencia

Bernből jelentik: A középosztály tagjainak nemzetközi egyesülése Interlakonban tartott kongresszusán, amely most ért véget, egész sor határozatot hozott. A kongresszus legelőször is a *propagandára* vonatkozóan kimondta, hogy valamennyi csatlakozott államban ankétet rendez a középosztály helyzetéről és gondoskodni fog arról, hogy az ankét eredményei az egész világ sajtójában napvilágot lássanak. A kongresszus megbízta az egyesülés tanácsát, hogy a legrövidebb időn belül *külön konferenciát hívjon össze a középosztály hiteltűgyeinek megvitatására*. A középosztály sorsának megjavítása érdekében a kongresszus éppen ezért szükségesnek tartja a magánépítkezés előmozdítását s az építkezési, valamint lakásügyekben a teljes szabadság visszaadását, továbbá az európaszerte mutatózó drágaság letörését. A kongresszus határozatai behatóan foglalkoznak a *kisgazdák és a kisiparosok problémáival*, akiket szintén a középosztályhoz tartozóknak kell tekin-

tenl. Miután a középsztyály igazi gerince a mezőgazdasággal és kisiparral foglalkozó kisemberek tömege, a legnagyobb gondot kell fordítani a kisgazdaságok technikai felszerelésének tökéletesítésére és a mezőgazdasági és kisipari szövetkezetek fellendítésére. A középsztyályhoz tartozó kereskedők érdekében a kongresszus a rabatt kérdésének minden országra vonatkozóan egységes rendezését, a tisztességtelen verseny megszüntetését kívánja.

Az értelmiség problémáival a kongresszus aránylag keveset foglalkozott. Az idevágó határozatok arról szólnak, hogy az egyetemi diplomákat és címeket nemzetközi érvényre emeljék. Az állami, községi és más fixfizetésű tisztviselők érdekében a nemzetközi egyesülés latbaveti befolyását, hogy az illetékes tényezők a tisztviselők részére megfelelő javadalmazást és munkafeltételeket szabjanak.

CIRKUSZ

Le a párbajjal

Ezzel a jelszóval megalakult a »Párbajellenes Liga«, amely azt tűzte célul maga elé, hogy megakadályozza a minduntalan felharapózó párbajmániát. Az új liga elnöke dr. Sójaj Vladimir, az ismert békebarát, főtitkára Angardi János volt párbajszakértő lett, aki sok párbaja után, miután legutóbb jól megválták, maga is belátta, hogy a párbaj idejét multia intézmény. A Párbajellenes Liga tegnap este tartotta első gyűlését, amelynek egyetlen tárgya az volt, hogy miként lehet védekezni a párbajmánia ellen.

Este nyolc órakor nyitotta meg Sójaj elnök az érdekes ülést. Ismertette a megjelenteknek a Liga alapszabályait, amelyek közül a 6. pont a legfontosabb és így szól:

— »A Liga tagjai kötelesek minden párbajt a rendelkezésükre álló minden eszközzel, ha kell, erőszakkal is megakadályozni.«

Az elnök megmagyarázta ezt a fontos pontot:

— Erőszak alatt természetesen pofonokat éntünk, mert mi a fegyveres erőszakot még akkor is ellenezzük, ha az mint orvtámadás jött létre.

Nagy éljenzés követte ezeket a szavakat, majd az elnök a következő szavakat intézte a megjelentekhez:

— Belátom, hogy a párbajmánia ellen generálisan kellene valamit tenni. Ezért a következő javaslatot terjesztem a Liga plénuma elé: »Mondja ki a Liga, hogy megvetését fejezi ki mindazokkal szemben, akik párbajban, akár mint segédek is résztvesznek, egyben megrójják dr. Páczt Vilmos urat, aki mint fáradhatatlan párbajsegéd előmozdítja a párbajmániát.«

A javaslatot elsőnek Pocay alelnök bírálta. Szerinte az lenne az egyetlen megoldás, ha a Liga tagjai Páczt párbajban megölnék, mert ezzel a párbajellenes ügy egyszerre künn volna a pácból.

— Pfüj, Pfüj! — hangzik minden oldalról. — Vért nem akarunk látni!

Angardi főtitkár a javaslatot elfogadja, de egy módosítással. Azt javasolja, hogy a Liga ne rójja meg Páczt Vilmos párbajsegédet és világrekordert, csupán rosszaságát fejezze ki vele szemben.

Sójaj elnök:

— Nem megyek ebbe bele. Megérdemli a megrovást.

A főtitkár bekiáltott:

— Nincs jogunk őt megróni!

Az elnök:

— Ne oktasson ki a jogcímre! Igenis megrójjuk!

A főtitkár:

— Kikérem magamnak ezt a hangot!

— Fogja be a száját!

— Maga hallgasson, Panamista!

— Csirkefogó!! Ki osztotta ki az elnökség tagjai között a közpénzeket?

— Mindig az oszt, aki kérdi!

Rövid enyelgés után az elnök provokálta a főtitkár. Segédeit dr. Páczt Vilmost és dr. Clair Zoltánt nevezte meg. Az ülés általános veszekedéssel ért véget.

Másnap összeültek a segédek. A tárgyalás során dr. Páczt megtudta, hogy az elnök ellene indítványt tett. Erre provokálta a saját felét, az elnököt. Ezután provokálta Pocay alelnököt emlékeztetve indítványa miatt. Pocay viszont az indiszkréciónak provokálta az egész választmányt, mert va-

laki elárulta az ő bizalmas indítványát. Végül az elnök provokálta a Liga valamennyi tagját, majd a segédek egy-mást.

A párbajok négy hétig szakadatlanul folytak. Végül egy kórházba került az elnök, az alelnök és a főtitkár. Itt rögtönzött értekezletet tartottak, amelyen a következő szövegű hírlapi kommünikében állapodtak meg:

»A Párbajellenes Liga humánus működését az elnökség sebesülése folytán rövid időre felfüggeszti. A rövidesen remélhető gyógyulás után a Liga új harcot indít eszméi megvalósulása érdekében.«

Stella

Radics macedón parasztpártot szervez

Le akarja törni Alexandrov Tódort

Zagrebból jelentik: Radics István a Slobodni Dom legújabb számában foglalkozik Alekszandrov Tódor választmányával, amelyben az Radics multkor éles támadásával szemben védekezik. Minthogy Alekszandrov nyilatkozatában — amelyet tegnap ismertettünk — Radicsot is felelőssé teszi a macedóniai állapotokért, a horvát parasztszervező a következőképpen reagál Alekszandrov vádjaira:

— Nagyon sajnálatos dolog, hogy az ugynevezett macedón federalisták, mint a mindenkor beogradi kormány bérencei, sanyargatják Alekszandrov híveit.

A továbbiakban Radics nyugtázza Alekszandrovnak azt a kijelentését, hogy a macedón szervezet nem áll a Cankov-kormány szolgálatában és tovább is szimpatizál a horvát parasztpárttal.

— Jó tudni. — írja Radics — hogy Alekszandrov Tódor, bár semmiéle kapcsolatban sem áll a horvát parasztpárttal, mégsem változtatta meg róla korábbi véleményét, annál inkább, mert nyilvánvaló, hogy a horvát parasztszervező napról-napra közelebb jut Macedóniához, míg végül ott is, talán macedón parasztpárt formájában, legfőbb politikai tényezővé lesz a szabadságért folytatott békeszerető, de rettenthetetlen harcok.

Nyilvánvaló, hogy Radics a horvát parasztszervező Macedóniára való kiterjesztésével egyidejűleg ki akarja szorítani a macedón autonómista szervezeteket és lehetetlenné akarja tenni Alekszandrov Tódor befolyását. Ez a tulajdonképpen oka a most lezajlott nyilatkozatháborúnak és a Radics és Alexandrov közti ellentétnek.

Behmen miniszter magyarnyelvű nyilatkozata egy budapesti újságíró előtt

Látogatás a beogradi „Vass József“-nél

Budapestről jelentik: Az Est beogradi tudósítója beszélgetést folytatott Sefkija Behmen dr. népjóléti miniszterrel és látogatásáról a következőket írja:

Beogradi barátaim felhívták figyelmemet, keressem fel okvetlenül dr. Sefkija Behment, a népjóléti minisztert, aki a budapesti egyetem jogi fakultásán végezte tanulmányait és jól beszél magyarul. Az audiencia érdekesnek ígérkezett, hiszen elvégre a magyar nyelv teljes ismeretét nem kívánták meg mindenkoron magyar miniszterektől sem. Magábanvéve nem mindennapos esemény tehát, hogy idegen ország minisztere, aki sohasem volt magyar állampolgár, tud magyarul.

Sefkija Behmen a Davidovics-kormány legfiatalabb tagja, rokonszenves egyéniség, nyugati műveltségű, pompás megjelenés, piros fezzel a fején, szakettben, lakkcipőben. Alig több 30 évesnél és első ízben, amidőn a kormány tagja lett, két miniszteri tárca élére állították. A népjóléti minisztere, szóval a beogradi »Vass József« vagy ahogy hivatalosan nevezik, ministar Socijalne Politike, egyuttal az egészségügyi minisztériumot is vezeti (18 miniszteri tárca közül négy miniszternek két-két tárca jutott.) Politikailag is jelentékeny szerepet visz; a Spaho-féle bosnyák muzulmánpárt tagja, hercegovinai származású. Foglalkozására nézve banjalukai ügyvéd. Az audienciára jelzett időpontban nyomban fogadott.

— Kegyelmes uram, engedje meg, hogy magyarul üdvözlhessem hivatalában, mint a budapesti egyetem egykori hallgatóját és volt kartársamat.

Behmen miniszter magyarul válaszolt:

— Tessék helyet foglalni! Mi újság Magyarországon?

— Kegyelmes uram, jól beszél magyarul. — vettem közbe.

— Tudok magyarul, de hiányzik a gyakorlatom, mert már régen nem beszéltem. (A miniszter szerénykedett, folyékonyan beszél.) Sok jó barátom van Magyarországon.

1914-ben voltam Debrecenben a háború idején pedig Budapesten és Győrött. A boszniai és hercegovinai negyedik gyalogezred kádere akkor Győrött volt és én annak voltam tartalékos tisztje. Mint katona mentem Pestre és az első alapvizsgát a budapesti egyetemen tettem le 1915-ben Kmetty és Illés professzoroknál.

Szeretnék Magyarországra utazni, ahova sok szép emlék köt és meglátogatni régi barátaimat, de most egyelőre — tette hozzá mosolyogva — nem mehetek, nagyon el vagyok foglalva!

A miniszter közben bosnyák szokás szerint fekete kávéval rendelt és egy szakácsnő két csésze török-kávéval szolgált fel az izlésesen berendezett miniszteri dolgozószobában, amelyet olajfestmények és szoborművek még barátságosabbá tesznek.

Behmen miniszter ezután a tárcája keretébe vágó kérdésekről nyilatkozott: a lakáshiányról, a hadirokkantak, árvák és özvegyek ellátásáról és a jugoszláviai munkáskérdésről, majd így folytatta:

— Mi azt óhajtjuk, hogy Magyarországgal a baráti jóviszonyt továbbra is fenttarthassuk, sőt még erősebbé tegyük, mint a közelmúltban volt. Ez nemcsak rajtunk múlik, hanem Magyarországon is, amelynek szintén érdekében áll ennek a baráti jóviszonynak ápolása.

A miniszter bucsuzáskor megegyezően kijelentette, hogy már régen készül Magyarországra, mert számos magyar barátját óhajtja meglátogatni.

Az építésügyi miniszter Noviszadon

meghallgatja a kereskedők és iparosok panaszait

Noviszadról jelentik: A noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Lloyd vezetősége memorandumban akarta a vajdasági kereskedők és iparosok sérelmeit a kormány elé terjeszteni. A kamara elnöke csütörtökön értesítést kapott Beogradból, hogy Pecsics Dragutin építésügyi miniszter több magasrangú tisztviselő kíséretében vasárnap Noviszadra érkezik és meghallgatja a kereskedők és iparosok panaszait.

Erre való tekintettel a Kamara és a Lloyd vasárnap délelőtt tíz órára nagygyűlést hív össze, amelyen részt fog venni a miniszter is. A gyűlésen Miroszavlievics Koszta elnök és dr. Petrovics Brankó, a tözsde vezértitkára beszámolnak a hidépítés lassu munkájáról és egyben panaszt emelnek a telefonszolgálat és a posta lassúsága ellen. Különösen a posta megbízhatatlansága ellen érkeznek egyre nagyobb tömegben panaszok, amelyek szerint a leveleket nem kézbesítik rendesen.

Gyilkolt

a szubotikai vasuti étterem szakácsnője

Paradicsomfőzés közben agyonverte az egyik konyhalányt

A szubotikai rendőrség csütörtökön délután gyilkosság miatt letartóztatta Kocheid Etelt, a szubotikai vasuti étterem szakácsnőjét. A szakácsnő ellen ugyanis az a vád, hogy agyonverte az étterem konyhájának egyik alkalmazottját: Hegedüs Matild 22 éves konyhalányt.

Véres paradicsomfőzés

Három héttel ezelőtt a vasuti étterem konyháiban. Kocheid Etel szakácsnő vezetése alatt paradicsomot főztek. A paradicsomfőzésnél segédkezett Hegedüs Matild konyhalány is, aki este fél hétkor, amikor lejárt a munkaideje, távozni akart. A szakácsnő nem akarta még hazaengedni, ami felett összeszólalkoztak. A veszekedés hevében a szakácsnő ütlegelni kezdte a cselédlányt, majd amikor annak sikoltozására figyelmes lett a konyha udvarán dolgozó személyzet, behurcolta a lépcsőfeljárati alatti sötét helyre és ott addig ütötte a szerencsétlen leány fejét, amíg az eszméletlenül össze nem esett.

A leány segélykiáltásaira a konyhalányok nem mertek közbelépni és csak amikor a leány hangja elcsendesült, mentek be a konyhába Hadadi Erzsébet és Adár Juliska. Ekkor jött ki a sötét zugból Kocheid Etel, aki a megrémült cselédsegének fenyegetőleg mondta:

— Na most megvertem, hogy örökké megemlegeti...

Jaj a fejem...

Hegedüs Matild cselédleány a verést valóban haláláig megemlegette. A verés után sokáig eszméletlenül hevert a szűk lépcsőházban. A többi lány segítségére ment, élesztgették, locsolták, végre nagy nehezen magához tért és hazavergődött lakására.

Egy hétig járt be a konyhába Hegedüs Matild, ott azonban állandóan arról panaszkodott, hogy nagyon fáj a feje. Többször megmutatta sebeit társnőinek. A feje tele volt két loltokkal, két helyen pedig nagy nyíl seb volt a leány koponyáján, amelyek néhány nap múlva gyógyulni kezdtek. Fájalmában sokszor sirt és többször munkaközben is jajgatva panaszkodott:

— Jaj a fejem! Jaj a fejem! . . . Az utóbbi időben fájdalmas egyre nagyobbodtak, szédült és ha valaki hozzáért megdagadt fejéhez, elviselhetetlen fájdalmat érzett.

A cseléd lányok azt tanácsolták beteg társnőjüknek, hogy tegyen panaszt a szakácsnő ellen *Ivanovics Dragutinnál*, aki majd orvoshoz viszi. *Kocheid* Etel azonban megtudta, hogy be akarják panaszolni, mire megfenyegette a cselédséget, hogy agyonveri őket.

Halálos sérülések

Egy héttel ezelőtt Hegedüs Matild állapota annyira rosszabbodott, hogy a munkásbetegségélyzőpénztárnál beteget jelentett. A pénztár orvosai megvizsgálták a leány sebeit és azokat oly súlyosknak találták, hogy haladéktalanul kórházba utalták.

A kórházi vizsgálat alkalmával megállapították, hogy Hegedüs Matild súlyos agyhártyagyulladásban szenved, amit erős ütések következtében kapott. Az utóbbi napokban a leány állapota válságos lett és hosszú agónia után csütörtökön délelőtt fél kilenc órakor meghalt a közkházban.

A történetekről tudomást szerzett a rendőrség és megindította a nyomozást a szakácsnő ellen. Csütörtökön délelőtt, amikor a rendőrség arról értesült, hogy Hegedüs Matild meghalt a közkházban. *Pesics* rendőrkapitány intézkedésére detektívek letartóztatták *Kocheid* Etel szakácsnőt és beszállították a rendőrségre.

Pesics rendőrkapitány a délután folyamán megkezdte a gyilkossággal vádolt szakácsnő kihallgatását, akit a nyomozás befejezése után valószínűleg pénteken átkísérnek a szubotcai ügyészség fogházába.

Topolai magyarok a trbovljei szénbányában

Beszélgetés egy hazatérő bányász-családdal

A noviszadi személyvonat egyik harmadosztályu kocsiában egy nyolctagu magyar bányászcsaláddal utaztam, akik három évi távollét után most tértek haza Topolára a trbovljei szénbányából. Egy egész szakaszt foglaltak el, sok batyuval, gyerekekkel és nagy jókedvvel. A családfő, nyurga, sokráncu magyar proletár, mindjárt ismerkedni kezd.

— Maga honnan való? — érdeklődik a pipája mellől és rámnéz diónyi, barna szemével.

— Szubotcáról.

Aztán lassan összebarátkozunk. A kisgyerek az ölembe kuporodott, megbíálta a hajam, pacsit adott és rágódohányt kért. Az édesanyja, mikor látja, hogy csodálkozom, gyorsan megmagyarazza:

— A bányászok szoktatták rá. Ott minden gyerek dohányt rág. Ettől nyugton marad és nem sir, ha egyedül van.

Apróra kikérdeztük egymást minderről. Az öreg végigsimítja őszes, hamuszínű haját és rekedt, cuggos hangján mesél megdöbbentő dolgokat.

— A trbovljei szénbányákban — kezdte — sok bácskai magyar család dolgozik. A fizetés nagyon kevés, a munka nehéz és nem tartják be a nyolc órás munkaidőt. A legtöbb jövedelmet a különórák hozzák. Kétszáz-háromszáz méter mélységben dolgozunk. Lámpa mellett, fojtott, nehéz levegőben, csákkánnal és sokszor a két puszta kezünkkel. Három ember, ha jó tárnára talál tízenkét óra alatt egy vagon szemet is kitermel. De ezt ilyen tempóban nem lehet emberi erővel kibírni. Egy napra harminc-negyven dinár a fizetés, ami ebédre is alig elég. Élelmiszert eddig kedvezményesen kaptunk, de mostanában ezt is megvonták. Az egész családomnak, még a legapróbbnak is,

dolgozni kellett, hogy megéljessünk. Pihenés nincs. A kisfiam tizenöt éves és már másfél éve lenn rontja a tüdejét a középső tárnáknál.

Most télire végre hazajöttünk Topolára. Van egy lányom, az beleszeretett egy ottani szerb bányászba, aki elvette feleségül. Elég jól keres. Ott maradtak.

— Vissza fognak menni tavasszal? — kérdeztem.

— Dehogyan megyünk! — tiltakozott: kibálva az öreg magyar — untig elég volt belőle. Három esztendőig éltünk a bányában és egy parát se tudtunk félretenni. Ez a négy tyuk minden szerzeményünk — mutatott a pad alatt sivalkodó szárnyasokra — és nézze mivét bennünket a szén. . . .

A gyerekek sápadtak, csenevészek. De mind jókedvű. Az asszony fáradtan panaszkodik, hogy a legkisebb rajkó, a

Pétörke nem akar enni.

— Pedig kínálom mindenfélével, de ő csak a kávét szereti, abból is éppen egy kis kortyot — és összecsókolja a maszatos, feketeszemű bányászgyereket — a fiát.

— És mihez akar itthon kezdeni? — kérdezem.

— Majd csak találunk valami munkát. Mások is megélnék, mi se pusztulunk éhen. Elmegyünk napszámba, vagy ki a tanyákra — mondja nagy bizalommal az öreg és összenéz hűségesen a feleségével.

Aztán a vonat sípolva befut a topolai állomásra. Kapkodás, bucszkodás, kiszállás és a szegény, magyar bányászcsalád a sok cókmoctól és a sovány trbovljei csirkéktől körülvéve, árván, elhagyottan áll meg a drága, fukar otthoni földön. (T.)

Akció a vajdasági katolikus néppárt föltámasztására

A subotcai katolikus társadalom vezetőinek értekezlete

Érdekes új pártalakítás terve foglalkoztatja néhány nap óta a vajdasági katolikus társadalom több vezetőjét. *Fel akarják élesíteni a vajdasági katolikus néppártot*, amely a háboru előtt már működött és a melyben most *nemzetiségi különbség nélkül egyesítenék a katolikus hívőket*, hogy a katolikus vallás nagy eszméinek erejével politikai és társadalmi téren egyaránt érvényesítsék a katolikus társadalom egységét.

A mozgalomnak a magyarság részéről dr. Veréb Gyula ügyvéd áll az élén, akinek lakásán csütörtökön értekezlet volt a katolikus néppárt újiból megalakítása ügyében. Az értekezleten többek közt résztvett dr. Király Károly, az adai magyarság vezetője is, valamint a katolikus klérus több kiváló tagja, nemzeti-ségi különbség nélkül. Az értekezlet

után dr. Veréb Gyula kijelentette a *Bácsmegyei Napló* munkatársának, hogy a háboru előtti katolikus szövetség újraélesztéséről folynak a tárgyalások, amelyekben a szláv katolikusok is résztvesznek. Ezek a tárgyalások azonban még olyan kezdetleges stádiumban vannak, hogy azoknak a részleteiről nem nyilatkozhatik a nyilvánosság számára.

Hír szerint az új pártalakulás kezdeményezői a *bunyevác-sokác-párt egyrészéből most alakult Vajdasági Néppárttal keres együttműködést*. A mozgalom vezetői ezt a kombinációt sem nem cáfolják, sem meg nem erősítik. Van olyan verzió is, amely szerint a mozgalom összefüggésben áll a noviszadi magyarság körében megindult katolikus irányu akcióval.

A betöréssel vádolt magyar báró

Dr. Cselebonovics beogradi ügyvéd megokolja a Láng Mihály báró ellen emelt vádját

Beogradból jelentik: Dr. Cselebonovics beogradi ügyvéd feljelentésére a jugoszláv kormány — mint a *Bácsmegyei Napló* is megírta — kiadási eljárást indított báró Láng Mihály volt magyar nemzeti képviselő, budapesti lakos ellen, akit az ügyvéd azzal vádol, hogy a háboru alatt, amikor a magyar hadsereg bevonult Beogradba, kirabolta lakását és az ott talált értéktárgyakat, okmányokat budapesti lakására szállította. Láng Mihály báró, amikor értesült az ellene megindult kiadási eljárásról, a magyar kormány hivatalos könyomatosában megcáfolta a beogradi ügyvéd vádjait, amelyeket léghől kapott koholmányoknak nevezett. Mint-hogy a cáfolatot a beogradi sajtó is átvette és így az ügy ezáltal már a szélesebb nyilvánosság elé került, beogradi munkatársunk felkereste dr. Cselebonovics ügyvédet és felvilágosítást kért tőle a feljelentés körülményeiről.

Dr. Cselebonovics ügyvéd, aki egyike a legtekintélyesebb beogradi ügyvédeknek, munkatársunk kérdésére kijelentette, hogy Láng Mihály bárót személyesen nem ismeri és amikor a feljelentést el-lene megtette, semmiféle politikai indok nem vezette. Többek között angol gyártmányu Wertheim-szekrényét helyből elmozdították és azt az ötödik szobában feltörve találta meg. Erről fényképfelvétele is van, amivel állítását igazolja. A feltört szekrényből kivették a benne levő értékpapirokat és értékes okmányokat.

— Nem is tettem volna feljelentést — mondotta Cselebonovics ügyvéd — ha csak a lakás butorait vitték volna el, habár azok nagy értéket képviseltek, azonban sokkal nagyobb kárt okoztak nekem azáltal, hogy a pénzszekrényből nemcsak a saját értékpapirjaimat vitték el, ha-

nem klienseim értékes okmányait is. Így lehetetlennek telték számomra, hogy ügyfeleim, amelyek közt több külföldi cég is van, háboru előtti ügyeit tovább vezethessem. Csodálkozom azon, hogy Láng Mihály koholmányának nevezi állításomat, annál is inkább, mert 1920-ban Láng báró budapesti lakásán egyik megbízottam ebben az ügyben a budapesti rendőrség jelenlétében kihallgatta, Láng ugyan tagadta, hogy ő követte el a betörést, azonban kihallgatása alkalmával több olyan kijelentést tett, amelyek valószínűvé teszik bűnösségét. Vallomásáról 1921 május 11-én 371. szám alatt jegyzőkönyvet is felvettek, amelyet ő és a felesége, valamint Delics Voiszláv, az S. H. S. királyság zsákmányoló bizottságának budapesti delegátusa is aláírt.

Ebben a jegyzőkönyvben Láng Mihály báró beismeri, hogy 1918 április 30-ikától 1918 október 4-ig Cselebonovics lakásában lakott, azonban az első három hónapban szabadságon volt. Azt is beismeri, hogy több ládát szállított el a lakásból, azonban állítása szerint ezekben nem a lakás berendezési tárgyait helyezte el, hanem saját értékeit, amelyeket részben Budapestről hozott, részben Beogradban vásárolt. Egyébként arra hivatkozik, hogy akik őt ismerik, kizártnak tartják, hogy ő lopott volna.

Ezzel szemben Cselebonovics azt állítja, hogy a beogradi bíróság, amely az ügygel foglalkozik, tanukihallgatások által pontosan megállapította, hogy Láng báró huszonhét nagy ládában szállította el a lakás berendezését. A kasszát nem törhették fel a katonák a báró tudta nélkül, amint azt Láng állítja, miután az — amint a kasszáról és a mellette talált vegyszerekről megállapítható, a pénztárt

többhónapi munkával, nagy fáradsággal tudták csak felnyitni. A vegyszerekről is megállapítható, hogy a betörést olyanok követték el, akik arra alaposan készültek és akiknek sok idejük volt a kasszanyitáshoz.

Kijelentette még Cselebonovics, hogy már évekkel ezelőtt megtette feljelentését és a beogradi kormány több év előtt kérte báró Láng Mihály kiadatását, azonban a magyar kormány ezekre az átiratokra egyáltalán nem is válaszolt.

Hétszázalékos kölcsönt

ad a Nemzeti Bank az Exportöröknek

Az áruszállítmány a kölcsön biztosítéka

Beogradból jelentik: A Nemzeti Bank igazgatótanácsa legutóbbi ülésén döntött az exportcélokra szolgáló hitelek folyósításáról. Az igazgatótanács elhatározta, hogy ebben az évben új eljárást fognak alkalmazni, nevezetesen, hogy a bank a Hajózási Szövetség uszályaiba berakott árukról szóló fuvarokmányokra ad kölcsönt.

A kölcsönök összege a berakott áru értékének hatvan százalékáig fog terjedni. Az exportör a Nemzeti Banknak váltót ad, valamely pénzügyintézet zsrójával. A zsróért az illető pénzügyintézet maximálisan a havi provízió fél százalékát számíthatja fel. A Nemzeti Bank kölcsöneit mindenfajta gabonára, bab, borsó, aszaltszilva, dió, lekvár és örlemény szállítmányokra lehet igénybe venni. A kamat hét százalék lesz.

Az exportör a fuvarokmányt a Nemzeti Bank nevére állíttatja ki és kötelezi magát, hogy az árut a rendelkezési helyre való érkezés után négy napon belül eladja, ellenkező esetben az áru felett a bank rendelkezik.

HIREK

— A felfüggesztett szubotcai tisztviselők helyettesei. A felfüggesztett városi tisztviselők helyére *Malagurszki* Albe polgármester, — mint a *Bácsmegyei Napló* is megírta — az adóhivatali sikkasztás ügyében megindult vizsgálat folyamán *Kuluncsics* András városi adópénztárnokot, *Sinkovics* Géza ellenőrt és *Mijatovics* Mihály tisztviselőt felfüggesztette állásuktól. *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán *Jaramazovics* Kálmán helyettes pénztárnokot az adópénztárnoki, *Vojnic* Zélics Béla I. osztályu adótisztet az ellenőri és *Bibics* Miklós tisztviselőt a segédellenőri tennedőkkel bizta meg.

— **Jegyzői kinevezések.** Noviszadról jelentik: A belügyminiszter Csicsulics Jovan ujfutaki, Karedzsán Jevta kiszácsi, Zecsevics Pavle begecsi és Matkovics Béla csantavéri jegyzőt felmentette állásától. Begecsre a belügyminiszter Ilics Miloradot, Csantavérre Telecsen Milivojt, Szerbkereszturra pedig Aradski Istvánt nevezte ki.

— **Megnyiták a becskerekai gimnázium magyar osztályát.** Becskerekéről jelentik: A becskerekai gimnáziumban a beiratások befejeződtek. A magyar tagozat osztályába, a III. és V. osztály kivételével megfelelő számú tanuló iratkozott be, úgyhogy a két osztály kivételével valamennyi többi magyar osztály megnyílik. Az I. és IV. osztályokban olyan nagy a beiratkozott tanulók száma, hogy ezekben párhuzamos magyar osztályokat kellett felállítani. A becskerekai gimnázium szerb és magyar osztályába összesen 1020 tanuló iratkozott be, úgyhogy ez évben a becskerekai gimnázium a Vajdaság legnépesebb intézete.

— **A yellowstonei park lángokban áll.** Newyorkból jelentik: Az óriási kiterjedésű yellowstonei nemzeti park lángokban áll. Eddig ötezer hold teljesen leégett és a tűz továbbterjedésének meg-

gátlására irányuló minden erőfeszítés kárba veszett. Északamerikának ez a hatalmas és a természet által alkotott parkja három állam területén fekszik és az 1872. esztendői kongresszus a lakosság üdülőhelyének tette meg. A parkot magas hegyek veszik körül, közepén fensik van, vadregényes tóval és vízesésekkel.

— A volt osztrák-magyar tisztek kauciója. Szubotica város helyettes-polgármestere felhívja azokat a volt osztrák-magyar katonatiszteket, akik házasságkötésük alkalmán annakidején kauciót tettek le, hogy e hó 12-én vagy 13-án a kaució letételéről szóló irással jelenjenek meg a városi katonai ügyosztálynál.

— Gondnokság alá helyezik Hegedüs Lórándot. Budapestről jelentik: Hegedüs Lóránd volt pénzügyminisztert a gráci szanatóriumból, ahol eddig ápolták, csütörtökön hazaszállították Budapestre. A volt miniszter állapota, orvosainak véleménye szerint, teljesen reménytelen. Hegedüs állandóan szemrehányásokat tesz önmagának, hogy ő tette tönkre Magyarországot és miatta került az ország katasztrófális pénzügyi helyzetbe. Hegedüs Lórándot családja, betegségére való tekintettel, gondnokság alá fogja helyezni.

— Leszurta hűtlen kedvesét. Becskerekéről jelentik: Jankovics Deszanka melencei varrólány szerelmes volt Vasziljevics Milóje becskerekai vasutasba. Vasziljevics néhány nappal ezelőtt közölte a leánnyal, hogy szakítani akar vele. Jankovics Deszanka emiatt csütörtökön revolverrel és késsel felfegyverkezve Becskerekre utazott és reggel felkereste a vasutast a Szent Gellért-uccában levő lakásán. Itt a lány szemrehányásokat tett szerelmesének, majd előrántotta a kést és Vasziljevics mellbeszurta. A súlyosan sebesült vasutast a kórházba szállították, a mérnyelő leányt pedig letartóztatták.

— Időjárás. (Popovics György közoktatásügyi inspektor jóslata.) Lényegesebb változás még nem várható.

— Verekedés — emberhalálal. Noviszadról jelentik: Bekolac Jován és Sten István gácsi földművesek összevesztek. Bekolac a veszekedés közben egy doronggal úgy ütötte fejbe Stent, hogy az szörnyethalt. Bekolacot letartóztatták.

— Marinkovics Voja és Daruváry tanácskozása. Genfből jelentik: Marinkovics Voja külügyminiszter csütörtök este hosszabb barátságos eszmecsereét folytatott Daruváry Géza magyar külügyminiszterrel. Seipel osztrák kancellár és Grünberger külügyminiszter Bethlen magyar miniszterelnök és Duce román külügyminiszter látogatását fogadták.

— Hűtlen alkalmazott. Handk Tamás szuboticei hentes feljelentést tett a rendőrségen, hogy Kudlik Lajos munkás, aki nála volt alkalmazásban, huszonnégy zsák tengerit, ötven liter pálinkát és egy téli kabátot ellopott. A rendőrség Kudlikot letartóztatta.

— A rokkantnap hölgybizottságának ülése. Gyorgyevics Dragoslávné felkéri a legutóbbi rokkantnap hölgybizottságának tagjait, hogy pénteken, szeptember 12-én délután 5 órakor jelenjenek meg a városháza kis tanács-termében a legutóbbi rokkantnap még függőben levő kérdéseinek elintézésé céljából.

— Noviszad város építkezési akciója. Noviszadról jelentik: Lakics Jován polgármester-helyettes vezetésével a jövő héten küldöttség megy Beogradba, hogy a Noviszad és Kács közötti új gát építését szorgalmazzák. A gát révén hatezer hold föld szabadulna fel a víz alól. Ebben a hatezer holdban benne van Noviszad városnak kétezer hold földje, amelynek az agrárreform alól való metnesítését fogják kérni, hogy a földet eladhassák és a vételárból tavasszal megkezdhiessék Noviszadon az építkezéseket.

A demokraták sürgetik a községi választásokat

„Csak az önkormányzat biztosíthatja a közrendet a Vajdaságban”

A demokrata-párt új noviszadi hetilapja, a »Narod« csütörtöki számában közli dr. Nikolics Brankó cikkét, amelyet vele egyidejűleg a »Demokratija« is közöl. A cikk a vajdasági községi választások sürgetését indokolja. Elmondja a cikkíró, hogy amikor a Bácska-Bánát és Baranyában működő Narodna Uprava 1919 elején feloszlatta a nemzeti tanácsokat, magának tartotta fenn a jogot a közigazgatási tisztviselők kinevezésére és a községekbe községi bizottságokat, a városokba pedig kiszélesített tanácsokat nevezett ki.

Kétségtelen — írja Nikolics dr. — hogy a Narodna Uprava akkori tagjai közül senki se képzelhette, hogy ez az ideiglenes állapot annyi ideig fog tartani és oly sok kárt fog okozni a Vajdaságban. Ennek a rendszernek a változatlan fentartása a későbbi kormányok alatt azzal az eredménnyel járt, hogy a vajdasági közigazgatás teljes káoszba került, a Vajdaság polgárai pedig nélkülözik a jogbiztonságot.

A demokrata-párt képviselői a fontosabb politikai és közigazgatási állásokban már 1919-ben előreláták, hogy ez az állapot milyen következményekkel fog járni és már akkor követelték, hogy a községi választások kérdését rendeletileg

vagy törvény útján rendezzék. A cikk ezután élesen támadja a radikálisokat, mint akik hamis jelszavakkal, önös érdekből elgáncolták ezt az akciót és így a nép állandóan összelütközésbe került a ráerősített tisztviselőkkel, a tisztviselők pedig a hatalmat a saját egyéni érdekeik céljaira használták fel.

A cikk rámutat ezután arra, hogy különösen a pénzügyi ellenőrzés terén milyen károkkal járt ez a rendszer, amely ahelyett, hogy megerősítette volna a pénzügyi ellenőrzést, még az önkormányzati számvevőségeket is megszüntette és olyan pénzügyi helyzetet teremtett, hogy ma a Vajdaság egyetlen polgára se tudja, hogy milyen pénzügyi kötelezettségei vannak és nem meri át lépni a községhezak küszöbét, mert fél a korrupt tisztviselőktől.

Davidovics kormánya — fejezi be a cikk — súlyos örökséget vett át a Vajdaságban. A cikkíró véleménye szerint a kormány a legsürgősebb rendszabályokat köteles alkalmazni, sürgősen meg kell hozni a vajdasági községi törvényi és kiírni a vajdasági községi választásokat, mert csak így lehet a községi önkormányzat helyreállításával biztosítani a közrendet, a jogbiztonságot, a békét és a nyugalmat a Vajdaságban.

— A bajmoki Atlétikai Klub szüreti mulatsága. A bajmoki Atlétikai Klub vasárnap délután szüreti táncmulatságot tart a Döbre-féle vendéglőben. A mulatság iránt nagy az érdeklődés.

Kékszakál VIII-ik felesége, nagy-sikerű francia vígjáték bemutatója lesz 1924. szept. 20-án és 21-én a Városi Színházban, a »Typograph« S. C. rendezésében. A főszerepeket: Garai Béla, Szabó Marci, Deutsch Janka, Prokopovics Bözsike és Hirth Aladár játsszák.

— Száz százalékkal emelkednek Noviszadon a szállodai szobaárak. Noviszadról jelentik: A noviszadi szállodások küldöttséget menesztettek a polgármesterhez, akitől engedélyt kértek a szállodai szobaárak felemelésére. A polgármester bizottságot küldött ki. Lakics Jován polgármester-helyettes, Maties rendőrkapitány és dr. Kluka György orvos személyében. A bizottság száz százalékos emelést javasol.

»Automobila« autó- és motorvállalat építkezési a Skadarska (Anyos) és Bledska (Zárt) utcában a jövő hónap közepén befejezést nyernek. A vállalatnak sikerült a méltán világhírű és eddig minden világverseny győztes kocsiának, a turini Fiat-gyárnak vezetőjének képviselőjét megszerezni. Az első Fiat-kocsikat e hó 20-ika körül várják és röviddel azután ideérkeznek a Fiat-tracterek is. A Fiat-tractorkor a mezőgazdasági gépiparban teljes átalakulást von maga után, mert nemcsak praktikus és a mezőgazdaság minden követelményeihez alkalmazkodik, hanem működése teljesen megbízható. A Fiat-tractorkor vontat, 3 vasúti ekevel minden talajon szántó csépel és arat. Kezelése egyszerű, üzemköltsége minimális és anyaga a legelsőrendű, tartós automobilacéliból való. Az »Automobila« november 1-től kezdve átveszi autók garanzírozását, teleltetését, javítását és minden anyaggal való ellátását. Állandóan raktáron tart benzint, olajat, gummit és minden autókelléket. Az »Automobila« nagy és modern autójavító-műhelyt rendez be, ahol minden javítást és átalakítást szakember vezetés mellett elsőrendű szakmunkásokkal végeztek. A javító-műhelyen kívül november 1-én 50 hallgató részére szőfő- és motorekezelő-tanfolyam nyílik meg, amelyre már eddig is nagyon sok jelentkező van az ország minden részéből. A vidéki hallgatók olcsó elszállásolásáról a cég gondoskodik. Felvilágosításról és prospektusokról szívesen szolgál Zentai Soma igazgató.

SPORT

Split—Szubotica

Még nem állították össze a válogatott csapatot

A szuboticei alszövetség válogatott csapatának nehéz napja lesz vasárnap. A spliti csapat nagyszerű játékerőt képvisel, vele megküzdeni — pláne eredményesen — nem lesz könnyű a szuboticei teamnek, amely bár azzal az előnnyel indul, hogy itthon hazai pályán mérí össze az erejét jőnevi ellenfelével, nem igen bizhat a sikerben. A válogató bizottság, amely a szuboticei csapat összeállításán most gondolkozik, egyelőre nem is tudja, hogy milyen legénységet állítson ki, mert azok, akik számbajöhetnek volna, vagy betegek, vagy formán kívül vannak, azok pedig, akik betölthetők volna a standardjátékosok helyét, semmiképp sem vizsgáztak jól a tirálon. Az bizonyos, hogy soha rosszabb auspiciumok között nem startoltak az alszövetség reprezentatívjei. Ördög, aki a beogradiak ellen ugyszólván a leghasznosabb volt, olyan beteg, hogy valószínűleg nem játszhat; Marcikics — akinek mellőzését nem igen értjük — állítólag még nincs formában és a szombori Kaics állítólag szintén letört. A halisor összeállítása a legkevényebb dió: sem Sefestics, sem Weisz nem alkalmas jelölt. Talán egyedül Heldre lehet számítani, akinek jó tulajdonsága, hogy szívós, gyors, jól fejele és — fáradhatatlan. A mi szerény véleményünk szerint könnyen lehetne a bajon segíteni úgy, hogy Kovácsot, a Sand nagykeppességű hávédjét, aki gyors, kitűnően szerel, pompás technikai játékos, előrehoznák a halisorba, ahol minden valószínűség szerint, pompásan megállaná helyét. Kovács különben is az a ritka játékos, aki ideálisan lelkiismeretes, szorgalmas és küzdőképes. Jobbhátnak Vukov a legmegfelelőbb. A csatársort úgy kell összeállítani, hogy az öt csatár legkevényebben egyseges stílusú támadójátékokat produkálhasson. Polyakovics mellé Kovács kerülhetne, Kovács helyére pedig Schaller, aki a centerben jobban tudná hasznosítani taktikai tudását. A baloldalon esetleg Marcikicsal Kai-

csot kellene a szélső helyen kipróbálni, akinek ezen a poszton gyorsasága és technikája révén nagy előnye van Slezákkal szemben, aki egyébként nincs is a legjobb formában. Mindent összevéve a legjobb csapat ez volna: Virág — Kulundzics, Beleslin — Vukov, Held, Kovács — Polyakovics, Kovács, Schaller, Marcikics, Kaics. Ez az együttes minden bizonnyal a legsikeresebben képviselné Szubotica színeit.

Az osztrák válogatott. Mint Bécsből jelentik, Meisl Hugó, osztrák szövetségi kapitány összeállította a Magyarország ellen szereplő csapatot, amely a következő: Osztricssek — Reiner, Blum, Kurz, Branstetter, Nitsch — Cutti, Gschweidl, Höss, Horváthi, Wessely.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. szeptember 11

Zürich 7.
Berlín deviza 55.4—55.6 milliárd marka, valuta 55—55.2 milliárd marka.
Bécs deviza 938—942, valuta 934—940.
Prága deviza 44.70—45.20, valuta 44.60—45.10.
Newyork 132.
Budapest deviza 1024—1030, valuta 1000—1021.

Zürich, szept. 11. Zárlat: Beograd 7, Newyork 532.50, London 23.70, Páris 28.35, Milánó 23.30, Prága 15.95, Budapest 0.0069, Bukarest 2.85.

Beograd, szept. 11. Zárlat: Páris 400, London 336.25—337, Milánó 330.50—331, Newyork 75.50, Genf 14.20—14.25, Prága 225.50—226, Bécs 0.1067—0.1078, Budapest 0.1010—0.1015, Szófia 55, Bukarest 40—40.50.

Chikagói gabonatözsde, szept. 11. Buza szeptemberre 122, Buza decemberre 128, Buza májusra 134, Tengeri szeptemberre 119, Tengeri decemberre 113, Tengeri májusra 114, Zab szeptemberre 47, Zab decemberre 51, Rozs szeptemberre 99.

Newyorki gabonatözsde, szept. 11. Buza őszi vörös 139, Buza őszi kemény 138, Tengeri 134, Liszt sp. w. cl. 575—625.

Budapesti árutözsde, szept. 11. A terményitősződen szilárd irányzattal indult a gabonaforgalom, a malmok élénken vásárolnak. Nyitáskor 2500 koronával magasabb pénzájánlat van buzára a tegnapi legmagasabb áruknál. 420.000 koronát kérnek tiszavidéki 78 kg.-os buzáért budapesti paritásában, a malmok 415.000 koronát kínálnak érte.

Rozs iránt is élénk a kereslet. Nyitáskor budapesti paritásában 340—342.500 koronás pénzájánlat van a rozsról, amelyet 347.500 koronával kínálnak.

Primaminőségű takarmányárpát budapesti paritásában 420.000 koronával kötötték a tözsdeidő elején.

Ujzabbban 340.000 koronával kötötték budapesti paritásában iletet.

Egyéb takarmányfélék közül a tengeri tartott. Dunántúli piacokon 370—375.000 koronát fizetnek morzsolt tengeriért. Csöves tengeri októberi szállításra 140—145.000 korona.

Budapesti értéktözsde, szept. 11. Kedvezőbb hangulat volt ma az értékpapírpiacban. Tájékoztató árfolyamok (ezer koronákban): Magyar Hitel 490—492, Osztrák Hitel 168, Keresk. bank 1035—1040, Salgó 510, Köszén 2675—2700, Ganz Dan. 2400—2500, Ganz vill. 1150, Nova 130, Athenaeum 90, Guttmann 925, Nasici 1900

VASHORDÓK spiritusz és benzín részére, bevált kivitelben, minden nagyságban kaphatók
MELKUSZ KÁROLY NOVISAD,
a selyemgyárral szemben. 6284

NYILTTÉR.**Köszönetnyilvánítás.**

Mindazoknak, kik tragikusan elhunyt szerencsétlen Gizellánk temetésén való megjelenésükkel bánatos szívünket, nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek — ezúton mond köszönetet a **Schiller-család**
Vel.-Kikinda, 1924. szept. 12.

Starakanizsán özv. Lackovics Károlyné fűszer- és csemege kereskedését a mai napon átvettem és azt saját nevem alatt tovább vezetem. Felhívom az üzlet hitelezőit, hogy 8 napon belül követeléseiket jelentsék be, mert a később érkező bejelentéseket figyelembe nem vehetem.

Starakanizsa, 1924. szept. 9.

6875

Tatity Milován

fűszer- és csemege kereskedő

Midón állásomról leköszönve, végleg Magyarországra költöttem, ezen az uton bucsuzom — feleségem nevében is — a város nemes társadalmától, barátainktól, ismerőseinktől, kedves, szeretett tanítványainktól és a tisztelt szülőktől.

6876

Dr. Vajda Gyula**Értesítés.**

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy az Edény-piac-utcában levő volt „Bačka“ vendéglőt Palotás István urtól megvettük.

Gondoskodunk szolid és pontos kiszolgálásról.

Villásreggeli, napi, heti és havi abonemák. Kitűnő italok a legolcsóbban. Naponként Bodrics Jancsi teljes zenekara muzsikál.

Szives pártfogást kérnek

6873

Gállik és Dózsai vendéglősök.**HÁZ NOVISADON**

teher nélkül önkéntes nyilvános árverésen szabadkézből eladó, amely f. évi október hó 2-án d. e. 11 órakor dr. Popov Milorad kir. közjegyző irodájában Novisadon fog megtartatni. A két uccára nyíló emeletes ház Novisad legforgalmasabb központján, Dunavska ulica 17. szám alatt áll. Tíz-tizenkét lakó, négy üzlethelyisége és egy udvari raktára van. Árverési feltételek alanti kir. közjegyző irodájában mindennap megtekinthetők. Írásbeli tudakozódások dr. Kostić Milán ügyvédhez Irigre (Sremska) intézendők.

6842

Dr. Popov Milorád
kir. közjegyző.**Motorekével való mély és sekély bérszántást vállalunk**

Modern 80 HP Komnik **MOTOREKE** jutányos árban eladó.

Bővebbet

6805

Halbrohr és Társa szállítónál Suboticán

TANKÖNYVEK

az összes iskolák részére előírás szerint

ÍRÓ- és RAJZSZEREK

jutányosan beszerezhetők

VIG ZSIGMOND SÁNDOR

könyvkereskedésben Suboticán.

TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. **SUBOTICA** Telefon 4-65.

a „ZORKA“

Első Jugoszlávai Vegyipar R. T. képviselőtében:
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgalic, Vasgalic, Glaubersó,
6192 Calcionalt Sulfat

a „SHELL-COMPANIE“ képviselőtében:

„SHELL“ gépolaj
„SHELL“ kengorolaj,
„SHELL“ padlóolaj,
„SHELL“ nyersolaj (motorolaj)
„SHELL“ benzín
„SHELL“ petroleum.

Weitzenfeld és Társa

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sentaí put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK

PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERT.
TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS**Gazdák figyelmébe!**

Melichar-féle **UNICUM-DRILL**

vetőgépek, ekék, csöves kukorica-
morzsolók, répavágók, szecsavágók,
boronák, szőlőprések és szőlőszúzók

jutányos árban kaphatók

6812

Rudolf Bächer-Franc Melichar
egyedüli sombori képviselője

Szlávy Oszkár vaskereskedése

Telefon 15

Sombor

Telefon 15

NAGYOBB MENNYISÉGŰ

FAJALMÁT

ajánlunk, vagonkételekben, ab **ČAKOVEC**
vasúti állomás

OBRTNO i TRGOVAČKO D. D. ČAKOVEC
(Medjumurje) 6884

„VASKO“

kereskedelmi és bizományi Iroda

Városi bérpalota **Subotica** Városi bérpalota

Közvetít, vesz és elad bel- és külföldi ingó és
ingatlan vagyontárgyakat

Eivállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati
és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését,
felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készítését

Elfogad a biztosítás minden ágazatára kiterjedő biz-
tosításokat

Átvesz kereskedelmi, pénzügyi, ipari és egyéb vállal-
atok képviselőit és ügynőskéit

Érvényesít bel- és külföldi követeléseket és azoknak
perenkívüli vagy peres behajtásáról gondoskodik

Ad pontos és megbízható információkat a helyi piacra
vonatközlőleg

Foglalkozik a fizetéskeptelen cégek kiegyezése
körüli összes munkálatokkal

Használt autó

„Majola“-gyártmány eladó. Bővebb fel-
világosítással szolgál

KARLO AXMANN és TÁRSA
OSIJEK. PRISTANIŠTE 7

VADÁSZOR!

Vadászfegyver, vadászlőszer és vadászfelszerelési
szükségletüket legolcsóbban

U. Bata Sin cég Subotica

Kralja Aleksandrova ulica 7., vadászati cikkek
nagykereskedésben szerezhethi be,

Óriási raktár! Óriási választék!

Nagy raktár:

JANSSEN FILS S Co, LÜTTICH

ETABLISSEMENT PIEPER, LÜTTICH

FABRIQUE NATIONALE, LÜTTICH

SAUER & SOHN, SUHL

M. OGRIS, FERLACH

gyártmányu vadászfegyverekben.

ELADÁS KIZÁRÓLAG JÓTÁLLÁS MELLETT.

Állandóan raktáron 12, 16, 20, 24, 28 kaliberben.

NAGYBANI KICSINYBEN!

Arjegyzzék ingyen!

Vadásztársaságoknak nagy árengedmény!

ÉDER KÁLMÁN

MŰBUTORASZTALOS

LAKÁSBERENDEZÉSI

VÁLLALATA

MŰHELY és BUTORRAKTÁR:

VILSONOVA UL. 40. A KÉPEZDÉVEL SZEMBEN

226

WEISZ JENŐ
kefeárugyára

Subotica, Telefonsz. 198.

AJÁNLJA

KITŰNŐ MINŐSÉGŰ VERSENYEN KIVÜLI KEFE,
ECSET, SEPRŐ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

Eredeti párisi modell-kalapjaim

megérkeztek

Bársony-, Pan- és Divetin-kalapokban

nagy választék

Filzkalap diszítve 100 dinártól kezdve
kapható

Heiduska Mariska, Subotica

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
vagonkételekben és hajórakományként
prima egészséges bükk, gyertyán, vegyes-
hasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-
lázott faszenet a **LEGOLCSÓBB** napi
árak mellett.

„**DANICA**“

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

HÁZASSÁG

Nősülne 32 éves főorvos. Bővebbet Faragó Jenő Budapest. Népszínház-u. 16. 6604

Férjhezadnám egyetlen 19 éves leányomat jellemes uriemberhez, lehetőleg fogorvoshoz. Leányom hozománya 600.000 dinár. Esetleg átadnám fogműtermet. Bővebbet Faragó Jenő Budapest, Népszínház utca 16. 6602

VALÓDI ZEISS SZEMÜVEG
5591

Kapható:
Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica
Javításokat vidékre is azonnal

FOGLALKOZÁS
Egészséges fiatalasszony szoptatósdának ajánlkozik, elmenne vidékre is. IV. Gundulićeva ul. 34. 6761

Kádár szerszámmal alkalmazást keres. Cim: III. kör Skerliceva 7 szám. 6839

Középkorú vallásos izr. nő két férfi mellé gazdaszónak felvételt Vandman üvegesnél. Csirke piac. 6861

KORONA RÉKITŐ ÉS TINTÁK

a Müller Testvérek budapesti vegyészeti gyár világhírű gyártmányai újlag beszerezhetők

Vojvodinai kizárólagos képviselő

STEINFELD ÖDÖN SOMBOR

Uradalmi vagy kovácsmesteri állást keres 4 évi praktissal biro fiatalember. — Cim Schmolka hirdetőirodában, Novisad, Futoški put 2. 6843

Megbízható kocsis és kifutók felvételtnek Heuduska és Hermann Subotica. 6888

Intelligentes deutsches Fräulein perfekt serbisch wird zu grössere Kinder gesucht Adresse Deže Kristaber Bajski put 32. 6865

Kertész urasághoz kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 6886

Nagyobb faluban magányos tisztviselő keres állandó alkalmazásra megbízható 40-50 év körüli intelligens nőt házzvezetőnek, az állás azonnal betölthető. — Ajánlatokat „Jószivü” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 6872

Téli szalámi
I. rendű kg.-ja 96 dinár. Téli vágású füstölt szalonna és zsir, valamint a legjobb hentes árak, I-a marha-, borjú- és sertéshusok nagyban és kicsinyben kaphatók.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Olcsóbbak a piaci áraktól!!!

Üzlet a városházban, a volt hatósági husszék, zenedével szemben

SZABADOS, hentes

Két férfiszabó munkást, kik a láger munkát értik azonnalra felvesz: Barina András, St.-Bečej Kralj Marka ul. 139. 6870

Egy fiu kifutónak felvételt, Konstantinović fűszerüzlet Senoc ul. 32. 6869

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszlevegő melléklendő.

Börkabát készítéshez gyakorított munkások azonnali felvételre kerestetnek — Salamon Sonnenberg Subotica. 6891

Fahivatalnok, több évi gyakorlattal állást változtatna. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kér. 6890

MÉSZÁROS és HENTES ÜZLET
25 éves, havi 150.000 dinár forgalommal, forgalmas városban, modern gépekkel, felszereléssel, igen kedvező feltételekkel családi okokból

ELADÓ
Felvilágosítást válasszéképpel „TUDÓSÍTÓNAK” a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala továbbítja. 6854

VÉTEL-ELADÁS
Jókarban levő dupla fordítós billiárd-asztal teljes felszereléssel eladó. Ugyanott eladó egy sörparát. Cim Kiss István Horgoš. 6871

KISS ZÁLOGINTEZETE
mindenfélé érték tárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női raglán és télikabátoknak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak, Subotica I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5692

Mielőtt a téli **TÜZIFA** szükségletét fedezné kérjen ajánlatot **Vujkovic J. és Tsa** cégtől Subotica Telefon 669. 6876

Zongorát, pianót, öthónapos részletfizetési feltételek mellett kaphat mindenki. Rendkívül nagy választék új angol és bécsi szerkezetű, valamint átírt szított zongorákban. Kain hangszernagykereskedő Subotica, városi székház.

Mozi-berendezés eladó, 6/8 HP motor, dinamo 40 amperes, Pathe apparátus ivlámpával, vasállvány, elektromotor, ellenállás, komplett mind új 35.000 dinár. Mozi-berendezés komplett új „Agregátta” 35.000 din. Leicher Valpovo Slavonia.

UJ HORDÓK
minden nagyságban 3000 literig kaphatók **KRIX LAJOS** kádármesternél Subotica, V. kör, Marjanovića ulica 19. sz. (Zombori-ut mentén) 6502

Meszelőnyél, 28 mm. vastag csiszolt, csomómentes, falapát, seprőnyél, nagyban és kicsinyben Schiller M-há'y Novakanizsa. 6719

STENICIN
a legbiztosabb hatású **POLOSKAIRTÓ**
Készülék egyszerű. Kapható Landauer Drogeria Subotica

Beltéren nagy üzlethelyiség lakással, műhellyel egybekötve, áruval vagy áru nélkül átadó. Cim a kiadóhivatalban. 6829

KÜLÖNFÉLE

Helviség a város kellős közepén, modern, világos, bármilyen célra alkalmas, átadó. Cim a kiadóban.

Üzlethelyiség forgalmas helyen azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 6704

Elveszett egy kulcstartón 9-10 drb kulcs, a megtaláló megfelelő honorarium ellenében adja le a kiadóhivatalba. 6838

Auto-tulajdonosok és befizetők rendeljék meg az **AUTO** fordítót, negyedévre 120 dinárért. Az Auto és Motorjűsagot negyedévre 90 dinárért a **KURIR** hirdetőirodában Subotican. Mutatványszámot 20 dinárért küldünk. 6810

Anzol gumiköphégek olivzöld színben, kívül impregnált selvemváson, belül gyöngygumi, könyvnyű, 500 dinárért minden nagyságban vidékre utánvétellel kaphatók Sugár Béla divatruházában Subotica, Karadiorđev trg 8.

LIKÖR-ESSENCIÁK
nagy választékban kaphatók PINTÉR FERENC gyógyszertárában A nagytemplom mellett 8934

Egy jobb zsidó családnál egy jó házból való diák fiu ellátásra elfogadtatik. Étetés a kiadóhivatalba. 6862

Különbejáratu butorozott szobát keres intelligens fiatalember október 1-re. Cim a kiadóban. 6889

Önkéntes árverésen kedvező fizetési feltételek mellett eladom szept. 15-én délután 2 órakor Dolina és Bogaras közelében fiatal 40 HP Gase-féle gyári magánjáróm és 3 éves 60 colos Máv. golyós cséplőmet teljes felszereléssel. Boros István Antal. 6879

Elveszett egy fekete Dobermann kutya. Megtalálójára magas jutalmat kap a Bedő-utcaiban.

Elveszett a palicsi uton egy kocsár koffer fehérneművel. A megtaláló kéri, hogy azt jutalom ellenében adja át Pajo Kujundić ulica 34 számú háznál. 6864

Cserépkályhák
és tüzhelyek átrakását javítását, meteor kályhák shamot bélelését, legszakosítottban jutányos árban készít: **Takács Mihály** cserépkályhás Rudičeva ulica 1. szám Uj cserépkályhák olcsó árban kaphatók. 6825

Gunnibélyezőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala is elfogad.

ELISMERT JÓ MINŐSÉGI! JUTÁNYOS ÁRAK!
HÁLÓK EBÉDLŐK URISZOBÁK
DUS VÁLASZTÉKBAN
Czigler, Káic és Társa butorgyára Suboticán
a Barátok temploma mellett.

Az iskola idényre!
Patentharisnya 5 sz. nagyság 12 dinártól feljebb
Ruha és hajkefe — — — 12 dinártól feljebb
1 tubus fogkrém — — — 9 dinár
Fiusweather, mindenfajta alsóruha és fehérnemű a legolcsóbb áron kapható

Benó Testvérek
ezelőtt **KOKITS A. F.** divat-, rövid-, szövött- és játéka-árkereskedése a „Pillangó”-hoz **VELIKI-BEČKEREK.**
Alapítottatott 1870.

Dr. Dralle nyirfahajvizzel
Csodálatosan hat, szép és dus haját érhet el a Dr. Dralle-féle nyirfahajvizzel
Egy próba után Ön is állandóan használja!
Mindenütt kapható!

Főlerakat viziontelárusítottok részére:
ISIS D. D. ABTLG. GEORG DRALLE ZAGREB, PALMOTIĆEVA ULICA 66. SZÁM.

Egy 33 loerős torgó áramu 220 voltos villamos motor olcsón eladó. Hamburger gépgyár Subotica. 6701

Rövidáruszakmában jártas **segédek**
kik tartós állásra reflektálnak, küldjék ajánlataikat mielőbbi belépés céljából **Vilim Klein i Drug** céghez, Sombor. 6781

Két jóforgalmu vendéglő és üzlethelyiség eladó. Érdelődni lehet Grabinszki Mót, Mali-Idjos. 6830
Naponta friss török örök kávé 5 klg. postacsomag franko din. 250. Konstantinović, Senoc (Bem) ul. 23 szám. 6868
Vásárosok figyelmeztet! Eladó 2 drb új németgyártmányú vattacukrotgyártógép. Alexander Hasser. Petra Zrinjskog 53. Novisad. 6757